

Платежеспособный спрос на санаторно-курортные услуги способен вызвать перестройку традиционных рекреационных технологий, используемых в лечебно-оздоровительных учреждениях, а также существенно повлиять на изменение содержания и структуры санаторно-курортного продукта. Улучшение деятельности, выход из кризиса предприятий санаторно-курортного комплекса в современных рыночных условиях напрямую зависит от их способности изучать, прогнозировать и управлять спросом на санаторно-курортные и лечебно-оздоровительные услуги, с целью его своевременного, качественного и полного удовлетворения. При формировании нового механизма управления деятельностью предприятий данной отрасли, необходимо учитывать, что цены на их услуги, в силу сложившейся в стране рыночной ситуации, растут быстрее, чем доходы их потенциальных потребителей, в том числе льготных категорий граждан.

Развитие предприятий, функционирующих в сфере оказания лечебно-оздоровительных, санаторно-курортных, туристско-оздоровительных услуг, зависит от состояния индустрии здравоохранения, санаторно-курортного комплекса и отдыха, уровня конкуренции в этом секторе сферы. Конкурентоспособность зависит от совершенствования системы методов управления предприятиями, действующими на рынке лечебно-оздоровительных, санаторно-курортных услуг [3, с. 381]. Стратегическое управление инновациями как эффективное средство управления развитием предприятий дает возможность не только учитывать изменения во внешней среде, но и способствовать изменениям внутри предприятия и обеспечивает управление ими с целью повышения уровня эффективности результатов деятельности предприятий. Только систематизированным новаторством, целенаправленным поиском изменений и анализом возможностей среды хозяйствования, своевременного привлечения нововведений можно постоянно улучшать деятельность предприятия, повышать его престиж и конкурентоспособность в отрасли санаторно-курортных услуг.

В настоящее время совершенствование управления нововведениями для большинства предприятий санаторно-курортной сферы является важным средством поддержания их активности в освоенных областях и развития на новых направлениях. Инновационный процесс – это единый поток от возникновения идеи до внедрения, развития и развертывания производства. Все стадии инновационной системы от фундаментальной идеи до рыночного успеха, тесно взаимосвязаны и взаимообусловлены.

Литература

1. Кредисов А. Стратегический менеджмент в начале 21 столетия: смена парадигмы / А. Кредисов, Б. Литовченко // Экономика Украины. – 2011. – № 2. – С. 28-37
2. Управление инновациями: 17 – модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации» Модуль 7. / Гунин В.Н., Баранчев В.П., Устинов В.А., Ляпина С.Ю.]. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 490 с.
3. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент / Р. Фатхутдинов. – СПб.: Питер, 2008. – 448 с.
4. Друкер П. Задачи менеджмента XXI века / П. Друкер. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2000. – 284 с.
5. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер. – М.: «Международные отношения», 1993. – 528 с.
6. Шумпетер Й. Теория экономического развития (исследование предпринимательской прибыли, кредита, процента и цикла конъюнктуры). /Й. Шумпетер.– М.: Изд-во «Прогресс», 1982. – 453с.
7. Закон України «Про інноваційну діяльність» // Відомості ВРУ. – 2002. – № 36.

Рецензент докт. геог. наук, професор І.М. Яковенко

СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ: НЕДОЛІКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Незважаючи на достатньо невеликий проміжок часу існування страхового ринку України в ринкових відносинах сучасна вітчизняна наука не приділяє достатньої уваги проблематиці ринку страхових послуг – найважливішому сегменту ринку фінансових послуг.

Страхування є джерелом зростання інвестицій в економіку за рахунок заощадження домогосподарств. 84% страхових платежів зі страхування життя у 2010-2011 рр. отримано безпосередньо від домогосподарств, понад 500 тис. осіб мають довгострокові накопичувальні договори страхування життя із середнім розміром щорічного страхового платежу близько 1,5 тис. грн. Тільки 15% населення України користується страховими послугами, це пов'язане з низькою

платоспроможністю домогосподарств, відсутністю міцних традицій, а також ситуації, що склалася навколо «культури» добровільного страхування. Традиційно городяни вдвічі частіше користуються послугами страхування, ніж сільські жителі. Чоловіки частіше, ніж жінки, звертаються до страхування життя та від нещасного випадку, дачі і автомобіля. Високий інтерес до страхування життя особливо серед середніх категорій населення багато в чому пояснюється пенсійною реформою в країні і розумінням без альтернативності недержавного пенсійного страхування. Держава знімає з себе зобов'язання по виплаті великих сум пенсій. Відповідно, домогосподарствам необхідно визначити, як заощаджувати кошти на пенсію через інші фінансові інструменти (завдяки страхуванню життя, страхуванню до пенсійного віку, накопичення коштів у недержавних пенсійних фондах або страхових компаніях). Через здійснення страхових операцій за різними видами страхування можна забезпечити стимулювання інвестиційної діяльності завдяки гарантуванню інвесторам повернення вкладених коштів, а в багатьох випадках і відшкодування не отриманого доходу при настанні різних несприятливих подій, що призвели до фінансових втрат.

Серед сучасних вчених, що досліджують сферу страхування можна виділити, насамперед В.Д. Базилевича, Я. Шумелду, О.Д. Вовчак, О.О. Гаманкову, М.Я. Веселовського, С.С. Осадець та ін. Роботи присвячені теоретичному обґрунтуванню та уточненню терміну поняття «страхування» його значення в сучасних економічних відносин [1,2,3,4]. Але страхування життя як термін починається з тлумачень Е. Клав'єра як договір в сучасному розумінні страхової послуги довічного страхування [5]. В.П. Крюков вважав що поняття «страхування» з'явився тільки з появою потреби в соціальному страхуванні [6]. М. Пікард і А. Бессон як і Е. Клав'єр дотримувалися думки що страхування життя це договір такої сучасної страхової послуги як змішане страхування [5]. І лише М. Поповим було виділено страхування життя як особливий вид господарської діяльності [7, с. 103]. Радянський вчений В.І. Серебровський вже до страхування життя відносить ті страхові послуги у яких момент ризику полягає в невизначеності строку людського життя [8]. Є.П. Андрієвський бачив в страхуванні життя фактор народного заощадження [9]. Р.Т. Юлдашев визначає страхування життя як економічний захист від пов'язаний зі загибеллю застрахованого [10, с. 701]. О.І. Худяков взагалі вважав, що страхування життя не має на меті відшкодувати заподіяної шкоди, а нести позитивну подію [11, с. 506]. О.О. Гаманкова розглядає страхування життя як стабілізуючий чинник розвитку економіки через спрямування вільних коштів населення на заощадження замість споживання [12, с. 161]. Особливу увагу саме страхуванню життя приділяє О.М. Залетов, але він вводить термін «убезпечення життя» як різновид соціального забезпечення населення [13, с. 50]. Разом з тим багато проблем, пов'язаних з розвитком саме страхування життя в Україні до кінця не вирішені. Це потребує пошуку ефективних рішень створення страхового захисту різних соціальних груп.

Метою статті є оцінка стану страхового ринку України, визначення основних недоліків та перспектив розвитку страхування життя.

Із-за великої кількості діючих на страховому ринку страхових компаній 456 у 2010 р. на ринку складаються специфічні умови, які впливають на відносини страховиків і страхувальників, рівень і методи державного регулювання, способи надання страхових послуг, організаційні особливості страхових компаній тощо [14, 19].

Сучасний стан страхового ринку України характеризується наявністю багатьох негативних тенденцій, які потребують підвищеної уваги з боку державних органів нагляду за страховою діяльністю і врахування в процесі управління розвитком кожного суб'єкта страхових відносин: фіктивність значної частки страхових операцій; низький рівень покриття ризиків; більша частина активів фінансується власними коштами, а не із залучених джерел; недосконалість захисту прав споживачів страхових послуг; низький рівень прозорості страхового ринку і вузька клієнтська база страховиків; зосередження страхового ринку переважно на майновому страхуванні юридичних осіб; нерозвиненість довгострокового страхування життя, недержавного пенсійного забезпечення та відсутність правового регулювання діяльності страховиків у сфері обов'язкового медичного страхування; недостатність надійних фінансових інструментів для інвестування; надмірна кількість страхових компаній і недостатній рівень капіталізації страховиків, а також слабкий розвиток національного перестрахового ринку; використання страхового ринку суб'єктами господарювання для оптимізації оподаткування та виведення капіталу за кордон; недостатній рівень кадрового та наукового забезпечення страхового ринку; надто низький рівень страхової культури населення (фінансової грамотності населення); необхідність скасування деяких видів обов'язкового страхування внаслідок їх економічної недоцільності та невиправданості; необхідність урегулювання питань, пов'язаних із введенням обов'язкового рейтингування.

Через обмежену кількість установ, які пройшли процедуру рейтингування в уповноваженому рейтинговому агентстві (одному в Україні) та отримали кредитний рейтинг інвестиційного рівня, утворюється монополізація ринку, що призводить до заниження ставок по банківських депозитах;

надання Держфінпослуг додаткових повноважень у сфері регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності підзвітних фінансових установ;

низька зацікавленість у добровільному страхуванні через недостатню платоспроможність населення;

недосконале законодавство щодо обов'язкових видів страхування, в т.ч. значна кількість економічно недоцільних видів обов'язкового страхування;

недостатня капіталізація та низька ліквідність страховиків;

високий обсяг страхових премій, переданих за кордон за договорами перестраховування;

недостатнє регулювання страхового посередництва;

невідповідність вітчизняного страхового законодавства вимогам міжнародного законодавства, в т.ч. ЄС, а також принципам та стандартам Міжнародної асоціації страхового нагляду.

Слід також відокремити проблеми саме страхування життя в Україні та можливі методи їх вирішення. До першої проблеми слід віднести недовіру населення до довгострокового інвестування та вітчизняних фінансових інститутів. Рішенням цієї проблеми може бути участь страхувальників в прибутку страховиків: розділ прибутку страхових компаній (Британська бонусна система); прибуток від конкретних джерел (Французька система); додатковий інвестиційний дохід (Російська система) [15, с. 48-51].

Другою проблемою є високий рівень інфляції. Механізмом захисту страхових внесків від знецінення може бути доларизація страхування, метод ревалоризації (Франція) або індексація страхових внесків – динамічні плани страхування життя [16, с. 47-49].

Іншими проблемами є використання консервативного актуарного розрахунків (норми доходності та рівні смерті); незахищеність реального розміру страхового внеску; низькі страхові суми та рівень навантаження; використання неадекватних таблиць смертності та не високі викупні суми при розірвання договору. Рішення цих проблем передусім потребують законодавчого удосконалення правила та механізми функціонування і розвитку ринку страхування життя в Україні, приведення національного законодавства, що регулює відносини на ринку страхових послуг, у відповідність до стандартів Європейського Союзу, забезпечення максимального захисту страхових резервів шляхом впровадження спеціальних державних інвестиційних програм. Запровадження пруденційного нагляду за небанківськими фінансовими установами та усунення адміністративних бар'єрів для розширення числа пропонованих страхових послуг, щоб страхування стало ефективною та необхідною складовою життя кожної української родини, сприяло піднесенню національної економіки, входженню України до Європейського Союзу. [17, с. 30-33]

Стосовно розвитку страхового ринку України статистичні дані свідчать про те, що український страховий ринок показує в останні роки феноменальну спроможність до зростання і прогресує як кількісно так і якісно. Аналізуючи діяльність українських страхових компаній, динаміка котрих наведена в табл. 1, слід звернути увагу на загальну тенденцію розвитку ринку страхових послуг в цілому по Україні [18, 19]. Структура інвестиційної діяльності страхових компаній України за 2000-2011 рр. наведена в табл. 1, протягом аналізованого періоду зберігається позитивна динаміка зростання страхових резервів і активів страховиків.

Відповідно до ст. 31 Закону України «Про страхування» здійснюється розміщення страхових резервів при цьому основною проблемою для страховиків залишається недостатність ліквідних фінансових інструментів для проведення ефективної політики інвестування коштів [14].

Особливо гострою є проблема забезпечення довгострокових зобов'язань за договорами страхування життя. Банківські вклади (депозити) залишаються єдиним джерелом інвестування половини обсягу страхових резервів які мають постійну доходність та відносну забезпеченість гарантуванням вкладів відповідно до чинного законодавства. Інші активи, що вільні від зобов'язань, найчастіше вкладаються в цінні папери (як правило, акції). У цілому стабільність ринку страхування життя обумовлена довгостроковістю інвестицій, обмеженістю покриття - невеликі виплати (страхова компанія не має права витратити гроші клієнта на велику кількість ризиків і покриває тільки основні) та надійністю розміщення інвестицій (страховики не вкладають кошти у ризикові сегменти економіки). Основною перевагою страхового ринку порівняно з іншими сегментами фінансового ринку залишається незначна сума страхових виплат, адже життя застрахованої людини оцінюється виходячи з рівня його постійного доходу.

Таблиця 1

Динаміка основних показників діяльності страхового ринку за 2003-2010 рр.

Показники	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Кількість страховиків	357	387	398	411	446	469	450	456
– в тому числі страховики, які мали право здійснювати страхування життя	30	45	50	55	50	73	72	67
Обсяг сплачених статутних фондів, млн. грн.	3 523,9	5 514,50	6 641,00	8 391,20	10633,6	13206,4	14876,0	14429,2
Обсяг сформованих страхових резервів, млн. грн. Резерви зі страхування життя	3 775,0	8 272,20	5 045,80	6 014,10	8423,3	10904,1 1609,0	10141,3 1789,2	11371,8 2185,2
Загальна сума активів, визначених ст. 31 Закону України «Про страхування», млн. грн.	9 029,8	17 543,30	12 381,70	17 488,20	19330,3	23904,9	23690,9	27695,0
Валові страхові премії, млн. грн.	9 135,6	19 431,40	12 853,50	13 829,90	18008,2	24008,6	20442,1	23081,7
Чисті страхові премії, млн. грн.	6 894,4	9664,5	7 482,80	8 769,40	12353,8	15981,8	12658,0	13327,7
Валові страхові виплати, млн. грн.	860,6	1 540,30	1 894,20	2 599,60	4213	7050,7	6737,2	6104,6
Рівень валових виплат, %	9,42	7,93	14,7	18,8	23,4	29,4	33,0	26,4
Чисті страхові виплати, млн. грн.	799,5	1 410,60	1 546,70	2 326,20	3884	6546,1	6056,4	5885,7
Рівень чистих виплат, %	11,6	14,6	20,7	26,5	31,4	41,0	47,8	44,2

Суми періодичних платежів і суми виплат по страховці від ризику втрати життя розраховуються, виходячи з рівня трирічного, п'ятирічного доход, якщо людина втратила роботу, суму коригують. Розмір мінімальної страхової суми складаючи в середньому по ринку від 500 дол. Часто отримати право на перегляд умов або редукування (перерахунок страхової суми до рівня вже внесених коштів) договору страхування життя можна після закінчення двох-трьох років співіснування. В умовах фінансової кризи також важливо пам'ятати, що реструктуризація може зробити поліс малоефективним. Зменшення платежу, тарифу або введення відстрочки зменшує страхове покриття. Якщо до реструктуризації поліс включав ризики смерті та інвалідності, не беручи до уваги, з якої причини вони відбулися, то після зміни умов договору може залишитися лише ризик загибелі від нещасного випадку. З договору можуть зникнути серцево-судинні або онкозахворювання, які складають до 50% всіх смертей в Україні.

На жаль довгий час статистичні показники Українського страхового ринку в сфері страхування життя у офіційній звітності Держфінпослуг показувалися одним рядком, що практично унеможливило його дослідження. Лише з 2005 р. ситуація змінюється у протилежний бік.

В табл. 2 подано структуру вітчизняного страхового ринку за послугами страхування життя за обсягами чистих страхових премій з окремих видів страхування за 2005-2010 рр. [18, 19]. Як видно у структурі надходжень премій за договорами страхування життя протягом 2005-2010 рр. абсолютно переважаючими були надходження за найбільш звичними для населення країни договорами змішаного страхування життя (заощаджувальне страхування), котрі передбачають виплату у випадку дожиття до закінчення терміну дії договору, у випадку встановлення інвалідності та у випадку смерті.

Частки таких договорів складалі: 80,0% у 2005 р.; 81,1 % у 2006 р.; 71,7% у 2007 р., 69,5% – 2008р. і 81,7% у 2009р., 2010 р. – 75,4%. Традиційно переваги домашніми господарствами віддавалась договорам страхування, за якими заощаджувалась капіталізована сума внесків. Договори страхування життя «ануїтетного» типу, тобто договори страхування довічної пенсії та договори, за якими передбачено досягнення застрахованою особою визначеного договором пенсійного віку, необхідного поширення в Україні поки що не отримали. Їхня частка за останні п'ять років у сукупності складає близько 10% загального обсягу премій в цьому секторі у 2005 р. – відповідно 0,01 та 11,8 %; у 2006 р. – 1,1 та 9,0 %, у 2007 р. – 4,5 та 5,8 %, у 2008р. – 0,7 і 4,7% та у 2009р. – 0,1 і 7,3%, у 2010 р. – 0,2 і 3,9%.

Традиційно невисоким відсотком характеризуються в Україні також договори страхування лише на випадок смерті, котрі не передбачають часткових виплат та виплат в зв'язку із закінченням терміну дії договору. Їхня частка протягом останніх п'яти років коливалася в межах близько 3-4%. Протягом останніх двох років на ринку послуг зі страхування життя, завдяки «банкострахованню», різко – з 5,0 у 2005 р. до 21,3% у 2008 р. – зросла частка договорів страхування життя, а в посткризовий період скоротився до 8,9% у 2008 р. та у 2010 р. спостерігається ріст до 18,2%, які в таблиці 2 визначені як «інші договори страхування життя» і які, здебільшого, є договорами страхування життя позичальників при страхуванні споживчих кредитів і при іпотечному кредитуванні.

Послуги зі страхування життя в Україні за обсягами чистих страхових премій
(за окремими видами страхування)

Види страхування	Чисті страхові премії, млн. грн.											
	2005		2006		2007		2008		2009		2010	
	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%	млн. грн.	%
Всього в т.ч.	321,2	100	450,6	100	783,4	100	1095,5	100	827,3	100	906,5	100
За договорами страхування довічної пенсії, страхування ризику настання інвалідності або смерті учасника недержавного пенсійного фонду	0,10	0,0	4,80	1,1	35,40	4,5	8,1	0,74	1,2	0,1	2,1	0,2
За договорами страхування, якими передбачено досягнення застрахованою особою визначеного договором пенсійного віку	38,00	11,8	40,5	9,0	45,40	5,8	51,8	4,73	60,7	7,3	35,2	3,9
За іншими договорами заощаджувального страхування	256,7	80,0	365,5	81,1	561,90	71,7	761,3	69,49	676,0	81,7	683,5	75,4
За договорами страхування життя лише на випадок смерті	10,30	3,2	18,10	4,0	33,80	4,3	40,4	3,69	15,6	1,9	20,7	2,3
За іншими договорами страхування життя	16,10	5,0	21,7	4,8	106,9	13,7	233,9	21,35	73,8	8,9	165,0	18,2

Криза банківського кредитування у другій половині 2008 р. змінила цю динаміку. У зв'язку з фінансовою кризою відбувалося скорочення страхового ринку зі страхування життя. Якщо протягом 2005-2009 рр. середньорічний темп приросту чистих страхових премій зі страхування життя в Україні склав 57,1 %, то у 2009 р. він знизився до 15%. Це зниження обумовлене різким падінням платоспроможного попиту населення в період кризи, а також тим, що корпоративні клієнти починали відмовлятися від договорів страхування життя і пенсій своїх співробітників, економлячи на соціальному пакеті. Проте ринок страхування життя в Україні містить значний потенціал, який з часом, на наше переконання, набуде своєї реалізації.

Фінансова неграмотність сприяла слабкому залученню домогосподарств до ринку страхових послуг протягом усього періоду існування вітчизняного страхового ринку і це було основною соціально-економічною проблемою, яка стримувала його розвиток. Лише останніми роками намітилась позитивна тенденція до збільшення частки фізичних осіб у загальному зборі страхових премій на ринку.

Страхування життя – об'єктивно необхідний атрибут ринкової економіки, ступінь його розвитку свідчить про зрілість ринкових відносин. Міжнародні статистичні дані свідчать про те, що домінуючим є особисте страхування, що поділяється на страхування життя, страхування ануїтетів (ренти), страхування пенсій, страхування від нещасних випадків. Особливою популярністю у більшості країн із ринковою економікою користується медичне страхування.

У зв'язку з розвитком страхування життя та зростанням потреб населення у різноманітні страхових послуг вищенаведені проблеми потребують подальших наукових досліджень.

Література

1. Журавлев Ю.М. Страхование и перестрахование. Теория и практика / Ю. М. Журавлев, И. Г. Секкерж. – М.: Финансы и статистика, 1993.
2. Осадець С.С. Страхування / С.С.Осадець. – К.:КНЕУ, 2002.
3. Шахов В.В. Страхование: учеб. / В.В. Шахов – М.: ЮНИТИ, 1997. – 311с.
4. Шумелда Я. Страхування. навч. посіб. / Я. Шумелда – Тернопіль: Джура, 2004.
5. Мюррей В. Вопросы регулирования жизни и пенсий / В. Мюррей, М. Тодорович, Д. Флудас // ТАСИС. Консультационные услуги в области страхования II. – 2003.
6. Крюков В.П. Очерки по страховому праву. Систематическое изложение и критика юридических норм

- страхового дела. / В.П. Крюков – Саратов: Книгоиздательство В.З. Аксакова, 1925.
7. Попов М. Словарь иностранных слов, вошедших в употребление в русский язык / М. Попов. – М., 1908. – 103 с.
8. Серебровский В.И. Страхование / В.И. Серебровский – М.: Финансовое издательство НКФ СССР. – 1927.
9. Андриевский Е.П. Договорное страхование жизни / Е.П. Андриевский Ч.І. – 1911.
10. Юлдашев Р.Т. Страховой бизнес: словарь-справочник / Р.Т. Юлдашев – М.: Анкил, 2005. – 803с.
11. Худяков А.И. Страхование право / А.И. Худяков - СПб.: Издательство Р. Асланова «Центр Пресс», 2004. – 506 с.
12. Гаманкова О.О. Ринок страхових послуг України: теорія, методологія, практика: монографія / О.О. Гаманкова. – К.: 2009. – с.283
13. Залетов А.Н. Страхование в Украине / А.Н. Залетів; под ред. О.А. Слюсаренко. — К.: Международ. агенция «BeeZone», 2002
14. Про страхування: закон України [Електронний ресурс]: проект від 07/03/1996, № 86/96-ВР // Законопроекти / Законодавство України /1996/ – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/про%20страхування> – дата доступу: лютий
15. Лельчук А.А. Страхование жизни: болезни роста / А.А. Лельчук // инансы. – 2009. №7. – С.48-51
16. Лельчук А.А. Страхование жизни в инфляционной бреду / А.А. Лельчук // Финансы. – 2004. – №6. – С. 47-49.
17. Султанов Д. Огляд світового ринку страхування / Д. Султанов // Страхова справа. – 2009. – №1. – С.30-33.
18. Інформація про стан і розвиток страхового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/734.html>
19. Аналітичний звіт – 2009 рр. в Україні» [Електронний ресурс]: Режим доступу до файлу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/про%20страхування>

Рецензент докт. екон. наук, професор Г.Г. Савіна

36.153.11:334.711

*Чижов С.В., здобувач,
ТНУ імені В.І. Вернадського*

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОМИСЛОВОСТІ В ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ УМОВАХ

Конкурентоспроможність може досягатись за рахунок більш низької ціни продукції на ринку та сировино – орієнтованих секторів. Проте, в сучасних умовах вистояти у конкурентній боротьбі розвиваючи цінову конкуренцію надто складно. За таких умов необхідність посилення позицій вітчизняної промисловості на внутрішньому й зовнішньому ринках та виходу на нові рубежі обумовлює нагальну потребу формування інноваційної конкурентоспроможності на основі інноваційно-технологічного наповнення виробництва.

Питання розвитку конкурентних переваг та інноваційної конкурентоспроможності розглядаються вченими з різних сторін. Це й обґрунтування змін у характері та механізмах конкуренції [1, с. 433-437]. Роль і значення інноваційних факторів у підвищенні рівня конкурентоспроможності промисловості [2, с. 124-126], механізми і шляхи вирішення системних проблем, що заважають зростанню конкурентоспроможності базових галузей промисловості [4, с. 169-184]. Інноваційна конкуренція розглядається з урахуванням глобалізації світової економіки. В цих умовах, як свідчить світовий досвід, головним є освоєння новітніх технологій, нових методів управління, забезпечення інтелектуальними ресурсами [2, с 127-131].

З урахуванням різноманітних розглянутих проблем конкурентоспроможності промисловості багато з них залишаються дискусійними та невирішеними. Особливо актуально в сучасних умовах є пошук критеріїв та галузевих конкурентних переваг, що визначають інноваційну конкурентоспроможність промисловості та зумовлюють посилення конкурентних позицій на ринках наукоємної продукції. У цьому зв'язку важливим є поновлення та розвиток сумісної діяльності з країнами близького зарубіжжя.

Метою статті є дослідження передумов формування інноваційної конкурентоспроможності промисловості, пошук шляхів реалізації галузевих конкурентних переваг для здійснення технологічного оновлення на базі відтворення високих технологічних укладів та збільшення випуску конкурентних товарів.